

HISTORIE
V ROZHOVORECH

LEGENDY BANÍKU

MARTIN KAJZAR

 PRESS

Legendy Baníku

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Martin Kajzar
Legendy Baníku – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Legendy Baníku

Historie v rozhovorech a fotografiích

Martin Kajzar

 CPRESS

Obsah

Poděkování	9
Úvod	10
Skladba a videoklip	12
Poznámky k monografii	13
Zdeněk Kosňovský	14
František Valošek	26
Rostislav Vojáček	40
Libor Radimec	52
Lubomír Knapp	62
Zdeněk Rygel	74
Pavol Michálik	84
Verner Lička	96
Petr Němec	118
Václav Daněk	130
Luděk Mikloško	142
Karel Kula	156
Radoslav Látal	168
Tomáš Galásek	180
Radek Slončík	190
René Bolf	206
Marek Heinz	220
Marek Jankulovski	234
Martin Lukeš	244
Milan Baroš	254
Jan Laštůvka	264
Václav Svěrkoš	280
Závěr	290
Resumé	292
Summary	292
O autorovi	293
Seznam bibliografických zdrojů	294
Seznam obrazových příloh a fotografií	301

Napsáno a vydáno k příležitosti 100 let klubu FC Baník Ostrava

• S P O L E K •
Baník Baníku

Poděkování

Chci zde poděkovat všem v knize zmíněným hráčským osobnostem za ochotu vzpomínat, za poskytnutí fotografií z osobních archivů a za čas a péči, díky nimž mohla tato kniha vzniknout. Děkuji rovněž klubu FC Baník Ostrava, jenž sehrává důležitou roli nejen na hřišti a v hledišti, ale také v osobním životě nás všech. Speciální díky patří mým přátelům – Romanu Popkovi (za tvorbu statistik), Romanu Srkalovi (za revizi správnosti údajů) a Tomáši Šiřinovi (za odbornou pomoc a cenné rady). Za design obálky děkuji kamarádovi a výtečnému tatérovi Zycovi. Celý projekt LEGENDY BANÍKU (včetně písňe a videoklipu) vznikl za podpory

spolku Baník Baníku a jeho členů. Jmenovitě chci poděkovat Peteru Hurbanovi, Kybymu, Vilému Frončkovi, Jardovi Kulovi, Martinu Ottovi a Richardu Trávníčkovi, a to za elán a nasazení, se kterým do projektu šli. Za myšlenku přetavit audiovizuální materiál v knihu děkuji Lumimu. Za kooperaci patří díky Sakovi, Ondrovi a Švédovi, prodejně Chachar/Wear a všem fanouškům, kteří se pravidelně účastní výjezdů. Za recenzování knihy děkuji Vladimíru Kolářovi, Janu Podroužkovi a Petru Svěcenému. Ze srdce děkuji své ženě Lucii a synu Richardovi za jejich neustálou inspiraci a smysl života.

Úvod

Vážený čtenáři,
do rukou se Ti dostává kniha přibližující životní příběhy dvaadvaceti významných a dosud žijících osobností slezskoostravského velkoklubu a mapující historii, a to téměř od jeho počátků až po současnost. Číslo 22 zde není náhodně, a jak vyplývá již z „věnování“, reflektuje výročí 100 let od založení Baníku Ostrava (1922–2022), chceš-li klubu SK Slezská Ostrava, TJ Baník Ostrava OKD a dalších transformací, které doba přinášela a zase odnášela. LEGENDY BANÍKU nejsou psány očima redaktora nebo novináře, nýbrž historika. Přesto nemají ambice být kronikou, natož pak popisovat kompletní dějiny klubu. Při množství knih s tematikou baníkovské historie by takový titul stěžil přinesl něco nového a v tom případě by pro mne jako autora postrádal smysl. Pohnutky, které Ti odhaluji níže, vedly ke dvěma letům náročné, avšak naplňující práce, na jejímž konci stojí očekávaná chvíle, kdy listuješ tímto dílem.

Na počátku bylo slovo

No, byla to spíše myšlenka vzdát hold těm, kteří po léta značku Baník Ostrava formovali, stáli u stěžejních historických momentů a patřili mezi pilíře klubu. Tímto jde i o jakési skromné díky za vše, co fotbalové osobnosti pro klub a jeho slávu, pro věrné a oddané fanoušky Baníku Ostrava, vykonaly. Nevinné povídání úzkého kruhu Chacharů a hrstky členů spolku Ba-

ník Baníku zavadlo, že od realizace k myšlence zůstal pouhý krůček, jenž nabíral den ode dne jasnější obrysy. Entusiasmus a zapálení těchto lidí mi byly nejen hnacím motorem – především si vážím, že je mohu nazývat svými přáteli.

Skladba, videoklip, kniha – to jsou LEGENDY BANÍKU

Celý projekt zdaleka nezahrnuje pouze knihu. Jde o triádu, na jejímž začátku stála skladba: rockový song LEGENDY BANÍKU, proložený autentickými vzpomínkami samotných hráčů, vznikl ve spolupráci s předními českými muzikanty, jakými jsou kytarista kapel Citron (dnes Limetall) a Kreyson Jaroslav Bartoň, bubenice Alice Coopera i Michaela Kiskeho Veronika Mrázová, bluesmani Tomáš Johec a René Gockert či jazzový pianista a multiinstrumentalista Jiří Zabyszczan. K písni jsme v útrobach hornických šaten, pod zemí i na Bazalech za mohutné podpory slovných fans záhy natočili videoklip, jehož realizace se ujal Patrik „Pas“ Vrba. S Patrikem jsme prvně navázali kontakt při klipu k autorské písni *Fotbalová*, v níž účinkují žáci U9 baníkovské akademie (ale přeci jen výrazněji si ho spojí fans především s vytvořením videa k písni *Chuligáni z Bazalů* od dvojice Chacharski & Pretorian). A celý trojlístek uzavírá tato stejnojmenná kniha, kterou návrhem grafiky a imponantní obálkou opatřil zarytý baníkovec Zyca.

Na jaké LEGENDY se můžeš těšit a co se dozvíš?

Jedním z vůbec nejstarších hráčů je **Zdeněk „Košňa“ Kosňovský**, který je mimo fakt, že nastupoval po boku Křížáka nebo Pospíchala, i skutečnou trenérskou osobností naší mládeže. Historické karty odkrývá „Námořník na křídle“ **Franta Valošek**, když popisuje osobní setkání s Pelém či Garrinchou. **Rost'a Voják** jako dlouholetý kapitán mužstva velmi trefně hodnotí klady i zápory svých kolegů a vzpomíná na poslední dny Evžena Hadamczika. **Libor Radimec** hovoří o svém otci hrávajícím za stejný klub, ale taky o olympiádě jakožto kariérním vrcholu roku 1980. **Luboš Knapp** si stále umí užívat život. **Zdeněk Rygel** probírá památný Magdeburg, **Pavol Michálik** popisuje, jak se prvně potkal s Grobbelaarem. **Verner Lička** vzpomíná erudovaně a současně velmi obsáhle – tedy tak, jak ho znají všichni jeho kolegové. **Petr Němec** líčí historku, jak je trenér Hadamczik nechal sfárat. S **Vencou Daňkem** řešíme řadu gólových statistik a peripetie okolo jeho třetího místa ve Zlaté kopačce.

Luděk Mikloško se vrací k neuvěřitelným začátkům, kdy jako patnáctiletý vstoupil do velkého fotbalu. S **Karlem Kulou** se zasmějete, když vytahuje historky o záměnách s dvojčetem Vlastimilem. **Radoslav Látal** vypráví o mistrovské sezóně očima dojatého kapitána. Zatímco **Tomáš Galásek** se rozpovídá o svých opakovaných návratech do mateřského klubu, **Radek Slončík** zase hrdě ví, že v něm de facto nikdy figurovat nepřestal. **René Bolf** si vybavu-

je, kterak přes den musel do fušky a odpoledne na tréninky. **Marek Heinz** na sebe prozrazuje, že jako olomoucký patriot namísto Sigmy do dnes chodí na zápasy Baníku. **Marek Jankulovski** otevřeně promlouvá o náročnosti udržet se v zahraniční soutěži na vrcholu. **Martin Lukeš** objasňuje složité životní období, které trávil jako chlapec v Ostravě bez rodičů. **Milan Baroš** predikuje a dodává, že by se brzy rád vrátil pracovně do Baníku. **Jan Laštůvka** vypráví, jak to skutečně bylo s jeho angažmá v Anglii a **Václav Svěrkoš** bilancuje, zda jeho kariéra doputovala dostatečně vysoko s ohledem na míru talentu.

Fotbal budí emoce

Fotbal budí emoce, přináší situace dobré i zlé, jako je tomu v případě jiných profesí. Zde Ti otevřeně předkládám příběh dvaadvaceti osobností, které si přívlastek LEGENDA opravdu zasluhují. Nebylo vždy snadné být odosobněný a ryze objektivní, přeci jen dělat hráčům průvodce jejich minulostí je v případě některých emotivně skutečně silných příběhů výkon náročný, ne-li nadlidský. Přesto nyní před Tebe předstupujeme, jdeme takříkajíc s kůží na trh a zpovědi hráčů, kteří stáli u zásadních momentů klubu, Ti dnes přinášíme. Zda se záměr podařilo naplnit, mi nepřísluší hodnotit, to musíš posoudit již Ty sám, ať už jsi fanoušek, nebo zvědavý čtenář. Nezbyvá mi než popřát příjemné čtení a někdy u dobrého fotbalu zase zdar!

Tvůj
Martin „Yago“ Kajzar

skladba a videoklip

**YAGO – Legendy Baníku
(skladba)**

**YAGO – Legendy Baníku
(skladba, long version)**

**YAGO – Legendy Baníku
(videoklip)**

**YAGO – Legendy Baníku
(videoklip, long version)**

Poznámky k monografii

Monografie vychází ze zevrubného studia pramenů a dostupné primární i sekundární literatury, která byla podrobena kritickému zhodnocení a čtenáři ji předkládám v závěrečném soupisu bibliografických zdrojů. Mimo podrobné statistiky kniha podává autorizované polostrukturované rozhovory, opatřené poznámkovým aparátem v souladu s citační normou ISO 690 z března 2011. Veškerou použitou literaturu a prameny cituji v sounáležitosti s autorským a etickým kodexem.

Pod hlavním textem jsou čtenáři k dispozici tzv. zkrácené citace, tj. bez ISBN a dalších údajů. Citace v plném znění lze nalézt v závěrečném soupisu bibliografie. Poznámkový aparát v knize slouží k uvedení zdrojů, objasnění údajů, které nepatří do hlavního textu, ale obohacují jej o z mého pohledu cenné a patřičné informace. V poznámkách lze dále nalézt upřesnění odchylek mezi vzpomínkami hráčů, které verifikuji způsobem komparace s údaji v literatuře i elektronických zdrojích. Aparát rovněž slouží k vysvětlivkám, k rozšíření informací o osobnostech a situacích, jež jsou nezbytné pro kontext širokospektrální čtenářské základny. V poznámkách vysvětluji a ozře-

jmuji jména pozapomenutá, nikoliv všeobecně známá – jejich vysvětlivka se nejčastěji nachází při první zmínce v knize. Fakticky se opírám o odbornou literaturu (biografie, autobiografie, slovníky), prameny (kroniky, dopisy) i statistiky (encyklopedie, servery Český a slovenský fotbal v číslech, UEFA, FIFA a další). V potaz beru rovněž beletristickou literaturu, byť z ní nečerpám. Poznámky dále využívám k popisům fotografického a faktografického materiálu, který se v knize objevuje (Foto č. 10 ad.).

Cizojazyčné termíny jsou v knize ponechány v původním znění v případě názvu klubů a soutěží (Bundesliga aj.), v případě geografického označení a existujícího českého ekvivalentu je užit tento (Krakov ad.). S číslovkami není zacházeno nahodile, nýbrž dle estetiky textu a jsou psány slovem i číslem, jak velí úzus (1. česká fotbalová liga, devátý ročník, 20. století atp.).

Kurzivou jsou v textu psány názvy tištěných, audio a audiovizuálních titulů (knihy, skladby, názvy děl ad.), ale také citáty a motta hráčů. V hlavním textu se vyskytují poznámky autora, které slouží k upřesnění jmen v případě přezdívek, ale taky k objasnění emocí a pocitů jednotlivých osobností. Čtenáři je předkládám vysvětlivkou v závorce za užití kurzivy, a to způsobem: „Košňa (Zdeněk Kosňovský – pozn. aut.)“ nebo „(smích)“ ad.

V knize se vyskytují eufemismy, meliorativa, pejorativa, regionální nářečí i obecná čeština (s klukama atp.), včetně vulgarismů (cyp aj.), výhradně užitých v souvislosti se zachycením autenticity záznamu.

V hráčských statistikách zohledňuji v evropských pohárech pouze PMEZ, PVP, Pohár UEFA, Ligu mistrů, Evropskou ligu a Evropskou konferenční ligu. Stejně tak mezi reprezentační zápasy nejsou počítána utkání na OH, jelikož se nepočítají mezi oficiální mezistátní.

Veškeré fotografie pocházejí z osobních archivů hráčů, z archivu FC Baník Ostrava, archivu autora, archivu fotografky SteiSi (Ivety Němečkové) či fotografů Aleše Krecla a Mojmíra Krecle (v soupisu uvedeno způsobem „Foto: osobní archiv RV“ jako „osobní archiv Rostislava Vojáčka“ atp.). Na konci monografie je k nalezení seznam příloh, který zde figuruje jako jejich soupis, včetně vysvětlivek ke zkratkám. V knize se vyskytují i fotografie, u nichž nebylo třeba popisku, proto jim nejsou opatřeny.

Zdeněk Kosňovský

1. Současný portrét Zdeňka Kosňovského (2021).
Foto: osobní archiv autora.

narozen: 25. srpna 1932 v Ostravě

pozice:	útočník a trenér mládeže
kluby:	Gottwaldov (1948–1958), BANÍK OSTRAVA (1959–1960)
v dresu Baníku:	liga – 28 utkání a 2 góly evropské poháry – 0
další úspěchy:	čtrnáct mládežnických titulů v pozici trenéra
reprezentace:	–
přezdívka:	Košňa

Rozhovor – Zdeněk Kosňovský¹

Jaké jste měl dětství? Byl jste veden k fotbalu od mala? Vždyť jste se doslova pod Bazaly narodil.

Vyrůstal jsem v dělnické rodině v malém bytě, tatka byl krejčí a mamka mu pomáhala. Byly to škaredé roky, kdy se mluvilo o vpádu Němců. Dětství mám spojené hlavně s válkou. Už jako dítě jsem ale hodně chodil na Slezskou. Zažil jsem bombardování Němci i Rusy. Když přešla fronta, tak se vše uvolnilo a já začal zase na fotbal chodit. Po válce se dostali do ligy, tak jsme

tady vidávali Bicana² a další. Všechno hráči, kteří mi utkvěli v hlavě.

Kterému hráči jste fandil? Co se vám ještě s tehdejší Střelnicí vybavuje?

Pszczolkovi³ – strašně se mi líbilo, jak hrál. Ze Střelnice si pamatuju, jak nám vozíky se šlammem jezdily nad hlavami. Jak se ten vozík rozhýbal, tak ten vodnatý šlam na nás přes sítky kydal. Několikrát to na mě žuchlo, mama měla radost.

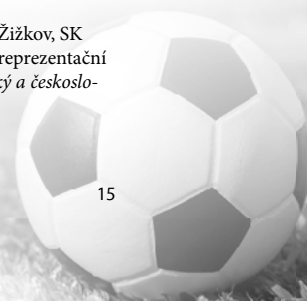

2. Mužstvo Baníku na Staré střelnici (1958). Foto: osobní archiv ZK.

¹ KAJZAR, Martin. *Rozhovory se Zdeňkem Kosňovským*. Ostrava: 14. ledna 2021, 20. a 27. ledna 2022.

² Josef „Pepi“ Bican (1913–2001) byl proslulý česko-rakouský fotbalista a trenér, jeden z nejlepších fotbalistů 20. století. Vstřelil 676 ligových branek a je členem klubu ligových kanonýrů (držitel odznaku číslo 1). Celkem v oficiálních zápasech nastřílel 821 gólů. Začínal ve vídeňských klubech a většinu své kariéry působil ve Slavii Praha. Reprezentoval rodné Rakousko i na Mistrovství světa 1934 a poté Československo, jehož občanství získal až po Mistrovství světa 1938. Roku 2013 byl legendární kanonýr uveden do Síně slávy českého fotbalu. Zdroj: PONDĚLÍK, Josef. *Bican – pět tisíc gólů*. Praha: Olympia, 1988, s. 231–237.

³ Alois Pszczolka (1920–?), často uváděný jako Alois Pščolka, byl český fotbalový útočník. V československé lize hrál za Viktorii Žižkov, SK Slezská Ostrava a Vítkovické železárny. Nastoupil ve 104 ligových utkáních a dal 58 gólů. Je finalistou Českého poháru 1946. Za reprezentační B-tým nastoupil v 1 utkání. Jeho starší bratr Rudolf Pszczolka byl rovněž prvotřídním fotbalistou. Zdroj: JERÁBEK, Luboš. *Český a československý fotbal: lexikon osobností a klubů (1906–2006)*. Praha: Grada, 2007, s. 167.

3. Mužstvo Baníku s trenérem Jaroslavem Vejvodou na Bazalech (1959). Foto: osobní archiv ZK.

4. Baník v Londýně – zleva Zdeněk Kosňovský, Jaroslav Vejvoda, vedoucí mužstva Evžen Kiška a Tomáš Pospíchal (1959). Foto: osobní archiv ZK.

Jak došlo na to, že jste začal fotbal nejen sledovat jako divák a fanoušek?

Od fotbalu jsem byl dlouho odtržený. Začal jsem v Gottwaldově (dnešním Zlíně – pozn. aut.), kam jsem šel na školu. Hrál jsem organizovaně, i když tréninkově to bylo takové rozhárané. Ale chtěli mě. Tři roky jsem pak ztratil, když jsem narukoval k pohraniční strážci.

Taková věc jistě v kariérním rozkvětu zamrzí. Jak vám základní vojenská služba u pohraniční stráže ubíhala?

Tehdy ještě nebyly filčáky, měli jsme jen gumové holínky, protože na Šumavě byly zimy jak sviňa. Nebýt novin, které jsme si do holínek dávali, tak dnes nemám nohy. Navíc mi vojnu prodloužili skoro o rok, protože se schylovalo k další válce kvůli Koreji⁴ a pařížským dohodám.⁵

⁴ Korejská válka byla válečný konflikt, který probíhal v letech 1950–1953 mezi Jižní Koreou podporovanou OSN a Korejskou lidově demokratickou republikou neformálně podporovanou Sovětským svazem a Čínskou lidovou republikou. Byla primárně důsledkem politického rozdělení Koreje podle dohody vítězných Spojenců v závěru tichomořské části druhé světové války. Od roku 1910 do konce druhé světové války v roce 1945 byl korejský poloostrov okupován Japonským císařstvím. Po porážce Japonska byl poloostrov pod sovětsko-americkým dohledem rozdělen podle 38. rovnoběžky na jižní část okupovanou Američany a severní část okupovanou Sověty. Zdroj: CATCHPOLE, Brian. *Korejská válka 1950–53*. Praha: BB art, 2003.

⁵ Pařížské dohody jsou sérií mezistátních smluv, které po pěti letech jednání ukončily válku ve Vietnamu. Dohody podepsaly USA, Vietnamská demokratická republika, Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu, Sovětský svaz, Francie, Čína a Spojené království. Dohody byly podepsány 27. ledna 1973 v Paříži. Zdroj: ŽALOUDEK, Karel: *Encyklopedie politiky*. Praha: Libri, 1999.

5. Spartakiádní pohár na Spartě (1960). Foto: osobní archiv ZK.

A co následovalo po vojně?

Všimla si mne Rudá hvězda Budějovice, kde jsem začal hrát. Hned pak zájem projevilo Dynamo, ale na to už nedošlo, protože mi ze Zlína pořád volali, abych se vrátil. Ve Zlíně mě fotbal bavil, navíc mě i děti braly za takový vzor, protože se mi dařilo. Dokonce jsem se dostal do širší nominace národního mužstva Československa. Pamatuju si na dva přátelské mezinárodní zápasy v Erfurtu a v Lipsku, jak s námi „dederáci“⁶ chtěli vždycky vyhrát (*smích*).

Ve Zlíně jste vydržel prakticky od roku 1948, než vás v roce 1958 získal Baník. Jak se jim to podařilo?

Vítkovice mě chtěly už poslední čtyři roky, a když trenér Vejvoda přestoupil do Baníku, tak si mě prosadil. Upřímně jsem tehdy v Ostravě moc být nechtěl. Zázemí na Střelnici mi nesedlo, a dokonce jsem utekl na dva zápasy zpátky do Zlína (*smích*). Začátek jsem měl dobrý, ale

ztrácel jsem dech a neměl jsem potřebné zápasové tempo. Na tréninku bych ty kluky roztrhal, svoji roli ale sehrála nervozita. Částečně jsem Baníku splatil ten dluh, který do mne vkládal, až o mnoho let později trenérskou prací.

Mělo to souvislost i s ovzduším a dalšími herními či životními podmínkami?

Jo, ve Zlíně jsem měl i kopačky, které mi šli na míru, Vítkovice měly trávu, Zlín měl trávu, jen Baník měl dlouho škváru. Bylo by pro mne možná lepší, abych šel do Vítkovic, ale zůstal jsem na šachtě. Šachta a Baník mi daly všecko.

Včetně pohárů jste za Baník sehrál mezi lety 1958–1961 celkem 48 zápasů, když počítám i turnajové, třeba na Maltě. Měl jste čas na něco jiného než fotbal?

Rád jsem cestoval a cestuji pořád. Líbilo se mi třeba v Kanadě. Nedávno jsem byl sám v Kalifornii. Kdysi jsem tam i trénoval. Fotbal jsem

⁶ Označení pro obyvatele Německé demokratické republiky neboli Východního Německa, které existovalo mezi lety 1949–1990, během studené války. Východní část byla součástí sovětského bloku.

6. Kosňovský s Pospíchálem (v pozadí) při utkání Košice–Baník (1960). Foto: osobní archiv ZK.

7. Odjezd na soustředění na Máchovo jezero. Zleva Josef Vludyka, Zdeněk Kosňovský a brankář Karel Hobšil (1959). Foto: osobní archiv ZK.

8. Zdeněk Kosňovský v trenérské profesi při utkání žáků. V pozadí se nachází Rostislav Sionko (1980). Foto: osobní archiv ZK.

tady učil kluka českých předků jménem George, a tak jsem v důchodovém věku opakovaně navštívil Ameriku (1997–2018). Zalíbil se mi tam i ženský fotbal.

Co vaše další záliby? Fotbal z nich nikdy nevynecháte, že ano?

Rád si zahraju třeba country na kytaru, děti už mám velké. Jako mentor jsem v neustálém styku s žákovským i dorosteneckým fotbalem. To víte, trénuju už padesát let, a navíc mi manželka po léta všecko okolo fotbalu toleruje, za to jí musím poděkovat. Třeba Buchta je můj synek, kterého jsem přitáhnul s jeho mamou za límeček, Juroška to samé. Ale nikdy to nebylo jen o mně, třeba s Vrbou jsem dělal jako asistent

osm roků, dlouhou dobu i s Malurou⁷ a Morongem (*Radovanem* – pozn. aut.).

Dnes patříte k nejstarší žijící generaci fotbalistů Baníku Ostrava. Dokonce jste autorem jediného ligového gólu Baníku vstřeleného na Stadionu odborářů v Ostravě. Popište, prosím, jak vypadala kopaná v době, kdy jste aktivně hrál a fotbalisté nebyli profesionálně placeni klubem. Jedna věc jsou kroniky, archivní záběry, mne přeci jen zajímá osobní zkušenost.

Co vidím jako zásadní, že jsme za fotbal dostávali žold, který by nás neuživil. Hlavní zdroj příjmu jsme měli v místě, kde jsme byli zaměstnaní. Já jsem se dostal na šachtu na Dubinu. Udělal jsem si vyšší průmyslovou školu čili pět roků jsem studoval.

Motto: „Jirka Křížák, to je největší hráčská legenda, pro mě to byl pan fotbalista.“

Jak jako bývalý útočník vzpomínáte na ostravský klub v době, kdy se hrálo systémem 5–3–2, tedy na pět útočníků, což je dneska nepředstavitelné?

Samozřejmě těch sedmdesát let zpátky se s dnešním fotbalem srovnávat nedá, ale fotbal je třeba vždycky vsadit do doby, v jaké se hraje. V mužstvu tehdy působily skutečné osobnosti. Jirka Křížák,⁸ to je největší hráčská legenda, pro mě to byl pan fotbalista. S tím jsem několik zápasů sehrál už jako dorostenec ve Zlíně. Taky Tomáš Pospíchal, Mirek Wiecek⁹ – král střelců, takže jsem se měl od koho učit. Mými dobrými kamarády byli taky Zdeněk Stanco,¹⁰ Běda Köhler a Franta Valošek.

V Baníku vás trénoval již zmiňovaný Jaroslav Vejvoda, který byl sám výborným fotbalistou. Jakým byl trenérem?

⁷ Pavel Malura (*1970) je český fotbalový trenér. Trénoval v Polsku Pogoń Szczecin, dále FK Viktoria Žižkov, 1. FC Slovácko, FC Hradec Králové, FC Nitra, FK Čáslav a FC Baník Ostrava. Před sezónou 2012/2013 převzal tým MFK OKD Karviná, ale po sedmi kolech se s ním v září 2012 klub domluvil na rozvázání smlouvy. Zdroj: https://www.worldfootball.net/player_summary/pavel-malura/

⁸ Jiří Křížák (1924–1981) byl český fotbalista, československý reprezentant a člen Klubu ligových kanonýrů. Za reprezentaci odehrál v letech 1947–1955 tři zápasy. I přesto, že neměl příliš velkou důvěru reprezentačních trenérů, byl mimořádným střelcem – vstřelil 130 ligových branek (107 za Baník Ostrava, 12 za Svit Gottwaldov, 11 za Vítkovické železářny). Jak píše Zdeněk Šálek: „Výborný dirigent útočné řady a střelec. Úspěšnější kariéru znemožnila válka.“ V roce 1981 zahynul při automobilové nehodě. Zdroj: ŠÁLEK, Zdeněk. *Slavné nohy: českoslovenští fotbaloví reprezentanti*. Praha: Práce (Kamarád), 1980, s. 177.

⁹ Miroslav Wiecek (1931–1997) byl v dobovém tisku uváděn také jako Věncek, kdy se jedná o fonetický přepis polského příjmení Więcek.

¹⁰ Zdeněk Stanco (*1931) je foneticky často nesprávně psán i vyslovován jako „Stanco“ a většina pamětníků jej takto tituluje. Nejspíš tento jev pramení z typického projevu nářečí zdejšího regionu, v textu ovšem zůstává ponechána správná verze příjmení.

9. Zdeněk Kosňovský jako důlní technik s Pavlem Novákem a jeho doprovodnou skupinou (70. léta). Foto: osobní archiv ZK.

Vejevoda byl dobrý i jako člověk. Chyba byla spíš na mojí straně. Dával mi příležitost, ale neucho-pil jsem ji tak, jak bych si představoval já i on. Tréninky s ním vycházely z toho, že to s míčem uměl. Své kvality dále prokazoval třeba v Dukle Praha nebo v Legii Warszawa.

Má i trenér nějaké své vzory ve světovém měřítku? Co herní činnosti jednotlivce?

Sledoval jsem nové trendy, čerpal jsem taky z mladých trenérů. Vzájemně jsme se od sebe učili. Vrba i Malura měli nejnovější poznatky a my jim zase předávali své zkušenosti.

A co se týče fotbalistů, za mě byl Pelé lepší než Maradona (*smích*). Líbili se mi Marco

van Basten,¹¹ Okocha,¹² Garrincha¹³ a často jsme podle nich trénovali individuální akce.

A rozuměli všichni vašim tréninkům? Bouchly vám někdy saze?

Papadopulos mi onehdy říkal: „Trenér, pamatujete si na Bazaly, když jste se nahoře na škváře naštvál?“ Tehdy byl v ročníku třeba Luděk Mikloško, Venca Smoček. Řekl jsem jim: „Nechcete běhat, nechcete hrát?“ Oni na mě hleděli, nechal jsem je tam a šel jsem domů.

Jste v pozici respektované trenérské osobnosti a pomalu není člověka/fotbalisty, který by v Baníku nevěděl, kdo je Košňa. Z fotbalisty jste se nestal rovnou koučem. Jak na trénování došlo?

¹¹ Marcel „Marco“ van Basten (*1964) je nizozemský bývalý fotbalový útočník a v současnosti fotbalový trenér klubu SC Heerenveen. Hrál za Ajax Amsterdam a AC Milán a je považován za jednoho z nejlepších fotbalistů, kteří kdy hráli. Za svou poměrně krátkou kariéru, kterou ukončilo vážné zranění, vstřelil 276 gólů. Van Basten získal třikrát cenu Zlatý míč pro nejlepšího fotbalistu Evropy, a to v letech 1988, 1989 a 1992. Pelé ho roku 2004 zařadil mezi 125 nejlepších žijících fotbalistů. V jeho stylu hry a brilantní technice bychom našli podobnosti s další fotbalovou nizozemskou ikonou, Johanem Cruyiffem. Zdroj: KAISER, Vlastimil. *Světový fotbal: Itálie*. Brno: CP Books, 2005, s. 60.

¹² Augustine Azuka „Jay-Jay“ Okocha (*1973) je bývalý nigerijský záložník. S nigerijskou reprezentací vyhrál roku 1994 mistrovství Afriky, jednou zde získal stříbro (2000) a třikrát bronz (2002, 2004, 2006). Je též majitelem zlaté medaile z Letních olympijských her roku 1996. Zúčastnil se tří světových šampionátů (1994, 1998, 2002). Za národní tým odehrál 73 utkání a vstřelil 14 branek. V letech 2004 a 2005 byl vyhlášen posluchači rozhlasové stanice BBC nejlepším fotbalistou Afriky. Je jediným Nigerijcem, kterého Pelé zařadil mezi 125 nejlepších žijících fotbalistů. Zdroj: NORDMANN, Michael. *Největší hvězdy fotbalu: 1000 nejlepších fotbalistů světa*. Praha: Svojtka & Co., 2010, s. 230.

¹³ Manuel „Mané“ Francisco dos Santos „Garrincha“ (1933–1983) byl brazilský fotbalový útočník a jeden z nejslavnějších fotbalistů brazilské historie. Roku 1999 byl zvolen v anketě FIFA sedmým nejlepším fotbalistou 20. století, v anketě IFFHS byl osmý. Je také zařazen do nejlepší jedenáctky všech dob, kterou sestavila FIFA v roce 1994. Byl dvojnásobným mistrem světa (1958 a 1962). Na šampionátu 1962 v Chile se stal se čtyřmi góly i nejlepším střelcem turnaje (spolu s dalšími pěti fotbalisty). V brazilské reprezentaci sehrál 50 zápasů a vstřelil 12 gólů. Brazilský národní tým nikdy neprohrál, pokud byli pospolu na hřišti Garrincha a Pelé. Zdroj: Ibidem, s. 127.

10. Zdeněk Kosňovský jako asistent Pavla Vrby s dorostenci, mezi nimiž nechybí Václav Svěrkoš, Mario Lička či David Bystroň (2000). Foto: osobní archiv ZK.

Měl jsem výborné zaměstnání, byl jsem šéfem ekonomie, takže na rovinu se pro mne stal fotbal trochu druhořadým. Měl jsem vidinu zázemí, které bych měl až do důchodu. Když jsem odešel z Baníku a přišel do Vítkovic, jednou mě oslovil ředitel Schneider, abych si udržel místo na šachtě, a pronesl: „Ty, Košňo, už žádné fotbaly za Vítkovice, budeš hrát tady za nás – za Hlubinu.“ (Za Vítkovice odehrál Zdeněk Kosňovský více než sto zápasů, resp. plně čtyři sezóny – pozn. aut.). Tak se stalo, že jsem po roce na Hlubině prakticky opustil fotbalovou dráhu. Nebyl jsem tedy nějaký významný fotbalista, ale měl jsem úspěchy ve své práci. Na důchod jsem byl ještě dva roky revírník.

Co následovalo?

Fotbal mě deset let úplně míjel. Až potom, okolo roku 1970, za mnou přišel Zdeněk Stanco s trenérem Pospíchalem a řekli mi: „Ty, Zdenek, půjdeš trénovat k nám žáčky, nikoho tam nemáme.“ Tak jsem začal s trénováním osmiletých, devítiletých kluků, po dvou letech jsem přešel k prvním žákům Baníku Ostrava. Pak z těchto jednotlivých ročníků vyrostli výborní fotbalisté.

Takže i když vzpomínám rád na fotbalové roky, era trénování pro mne byla větší než ta hráčská. Začala mne bavit trenérská práce.

Jak jste tedy skloubil práci na šachtě s trenérčinou? V kontextu dnešní doby je to jako sci-fi román.

Bylo to těžké stíhat. V práci jsem ale neměl problémy, protože všichni ředitelé byli spojeni s Baníkem. Na šachtě ve tři hodiny skončil report a já jsem letěl na trénink. Dneska to mají kluci asi jednodušší. Věnují se jen své trenérské práci, kterou mají jako hlavní zaměstnání.

Těžce se mi představuje pracovní zázemí pro tehdejší trénink dorostů a mládeže. Baník přece nedisponoval prostory jako dnes, asi ani potřebným vybavením.

Jednička měla pro sebe hřiště, možná i juniorka, ale dorosty a žáci na tom s plochou byli dost špatně. Na Bazalech na škváře se musela tehdy vystřídat všechna mládežnická mužstva (Jeremenko profesor Dopita vybuřoval až později – pozn. aut.). Nešlo udělat s dvěma nebo

11. Životní jubileum a osobní poděkování od Věrněra Ličky (2006). Foto: osobní archiv ZK.

třemi balóny trénink, jaký jsem si mohl dovolit o dvacet let později, kdy jsme měli patnáct míčů a veškeré tréninkové pomůcky. To jsme pak dělali manéže způsobem, že kluci nevěděli, kam skočit.

Míče asi taky byly po áčkovém mužstvu, pokud se nepletu.

Doba byla taková, že si vzpomínám, jak nám Jaroslav Janoš¹⁴ dal tři nebo čtyři balóny z jedničky – také „pučeřiny“ –, vítězoslavně nám řekl: „Hoši, tady máte čtyři balóny a nikomu to neříkejte.“

Co by šlo tedy vyzdvihnout jako silná stránka tehdejšího tréninku?

Já si vzpomínám, že když jsem byl hráčem, furt jsme běhali kolečka, protože nebyla plocha ani balóny. V roli trenéra jsem při absenci mnoha pomůcek trénink soustředil především na průpravnou hru s míčem. Dbal jsem tehdy při hře hodně na to, aby kluci byli pod tlakem, a tím

myslím pod tvrdým tlakem. Neexistovalo, aby někdo něco vynechal, to nebyly žádné přáteláky. Hráli jsme 6/6, nebo 10/10 (podle toho, kolik lidí na trénink přišlo) a bylo opravdu znát, že se učili herní vytrvalosti. Jednoduše: když je necháte volně, tak nenacvičíte nic.

Popsal byste ve zkratce genezi trénování v naší zemi?

Jde o postupný vývoj. Vidím, že dnešní žáci, včetně dorostu, jsou fotbalově na vysoké úrovni. Teď třeba trénují sklepávačky ve čtverci a v kruhu, mají samozřejmě plno balónů, čerpá se z nejdostupnější evropské literatury. Využití herních činností je ale řešení i pro současné trenéry, třeba ve formě průpravné hry pro fotbal.

Jak vzpomínáte v profesní rovině na trenéra Evžena Hadamczika?

Byl jsem s ním velmi dobře spjatý, i když jsem jeho tréninky nesledoval. Z Německa měl hodně věcí, které používal, a mužstvo mu šlapalo.

¹⁴Jaroslav Janoš (1946–2020) byl hráč, trenér a dlouholetý aktivní funkcionář Baníku. Namísto vojenské služby podepsal deset let práce na šachtě, konkrétně jako zeměměřič na Dolu Zárubek. Začínal ještě jako brankář SK Slezská na Staré střelnici. Šlo o osobnost nebývale oddanou fotbalu a slezskému klubu obzvlášť, což dokazoval i starostlivou archivní prací. Zdroj: HORÁK, Jindřich a Lubomír KRÁL. *Encyklopedie našeho fotbalu. Sto let českého a slovenského fotbalu: domácí soutěže*. Praha: Libri, 1997, s. 434.

Uznával on mne a já jeho. Bral mne na všechna utkání, která hrál Baník venku. Lítili jsme spolu do Bruselu, do Berlína. Vzpomínám na něj velmi často. Byl to dobrý chlap.

Pro Baník jste vychoval hráče řádově za stovky milionů korun. S žáky a mládeží máte úctyhodných 14 ligových titulů. Tohle budí respekt. Máte nějakou zpětnou vazbu od hráčů, kdy je po letech potkáváte?

Všechny kategorie si už nevybavím, ale kluci se mi připomínají. S některými se potkávám, jde už dneska o staré fotbalisty, o čtyřicetileté nebo padesátileté chlapy s rodinami. Ti mi říkají: „Trenér, vy jste na nás sice řval a byl jste

Ze šachet: V létě 2012 vyrazili trenéři mládeže Radoslav Morong a Zdeněk Kosňovský s žákovským mužstvem autobusem na turnaj do francouzského Brestu (není náhoda, že tehdy právě zde působili Mario Lička a Tomáš Mičola). Odehráli sedm minut prvního utkání a kvůli průtrži a předpovědi byl turnaj zrušen. Absolvovali tedy 4 000 km kvůli 7 minutám na hřišti.

drsný, ale na tu dobu vzpomínáme nejraději.“

V trenérské práci mládeže je stejně jako v pedagogické profesi zásadní cit pro potřeby jednotlivců a schopnost rozpoznat, kdy máte přidat a kdy ubrat. Trenér je zároveň psychologem. Nemůže si jako profesionál vůči žákům dovolit to, co bylo možné dříve. Jak se na tyto trendy díváte?

Posledně jsem potkal bývalého fotbalistu se svým synkem na tréninku a on na mě: „Ten trenér na ně tak řve, že mladý už nechce chodit.“

Já mu říkal, že jsem na ně taky řval, a on dodal: „No jo, ale od vás jsme to brali.“ Pro trenéra je důležité, že ho kluci „berou“, pak si je možné dovolit věci, které nebývají vždycky zvykem. Každopádně dnes má Baník dobré trenéry, kteří výborně pracují s mládeží, jako třeba Morong, Žemlík, Chalupa a další. V dorostu je pozitivní, že tam pracují bývalí baníkovští fotbalisté, jako třeba Radek Slončík a Pěta Drozd.¹⁵

Přeci jen jste byl tvrdý trenér, ale mimo tréninky jste dle vzpomínek třeba Pavla Vrby nebo Pavla Malury dělal po tréninku s žáky vylomeniny.

Když jsme vyhráli několikrát po sobě mistra Československa, tak jsem řekl, dnes toho máte dost. A zahráli jsme si „na schovku“. Nebo jsme šli na horský výšlap a já najednou zakřičel – kluci běželi dvacet metrů naplno směrem nahoru –, když se to takhle prokládalo, přišlo jim to zábavné a ani nevnímali, že trénují.

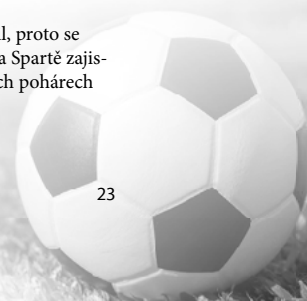
Vychoval jste řadu respektovaných fotbalových osobností v čele s Markem Jankulovským, Tomášem Galáskem, Liborem Sionkem nebo Martinem Čížkem. Je nějaká situace, na kterou rád vzpomenete?

Měl jsem na horách chalupu, kam jsem si svolal kluky na týden nebo dva na soustředění. Třeba Lojza Grussmann tehdy dělal kapitána a na chalupě dostal úkol, kdy musel chodit na hřiby. Celé mužstvo jsem uživil za stovku nebo sto padesát korun týdně. Ještě dodnes na to vzpomínají.

Co podle vás změnil nový majitel Václav Brabec?

Za současného vedení došlo k výraznému zlepšení tréninkových ploch a veškerého vybavení. Dneska máme Vistu, i Šoupalka do té doby fungovala jen s jedním školním hřištěm. Těžké období to bylo i pro mne jako skauta. Ale vydrželo se to a je zase dobře. Baníku vděčím za to, čím jsem a že tady v devadesáti ještě jsem a jsem fit.

¹⁵Peter Drozd (*1973) je bývalý československý fotbalový obránce. V Baníku se ve velké konkurenci na začátku 90. let neprosadil, proto se vydal do Hradce Králové a poté do Žiliny. Na Bazaly se vrátil mezi lety 2002–2006, kdy zde odehrál téměř sto zápasů. Jeho gól na Spartě zajistil Baníku důležitý bod v cestě za ligovým titulem v sezóně 2003/2004. V lize nastoupil ve 173 utkáních a dal 9 gólů. V evropských pohárech nastoupil ve 4 utkáních. Zdroj: ŠÍŘINA, Tomáš, Roman POPEK a Roman SRKALA. *My jsme Baník*. Brno: CPress, 2021, s. 241.

MISTR ČSSR ŽÁKŮ V KOPANÉ

1978-1979

Hejma, Holý, Holý, Holý, Holý

Kučera, Holý, Holý, Holý

Holý, Holý, Holý, Holý

Holý, Holý, Holý

BŘEZDA, ROSHOVSKÝ

HORNICKÉ

POVOLÁNÍ

JE
HORNICKÉ
A
HORNICKÉ

MISTR ČSSR

1987

1988

EIZEK

KUBATÝ

JANÁK

MACURA

CÍNČALA

KOSIŇOVSKÝ-TRÉNÉR

JANKULOVSKÝ

GUZIK

GLAC

PĚCHÍN

ŠOBEK-ASISTENT

ŠTÁSKVA

ŠTVERKA

ŠMIGA

BANYÁČSKI

DROZD

V KOPANĚ
ŽÁKŮ

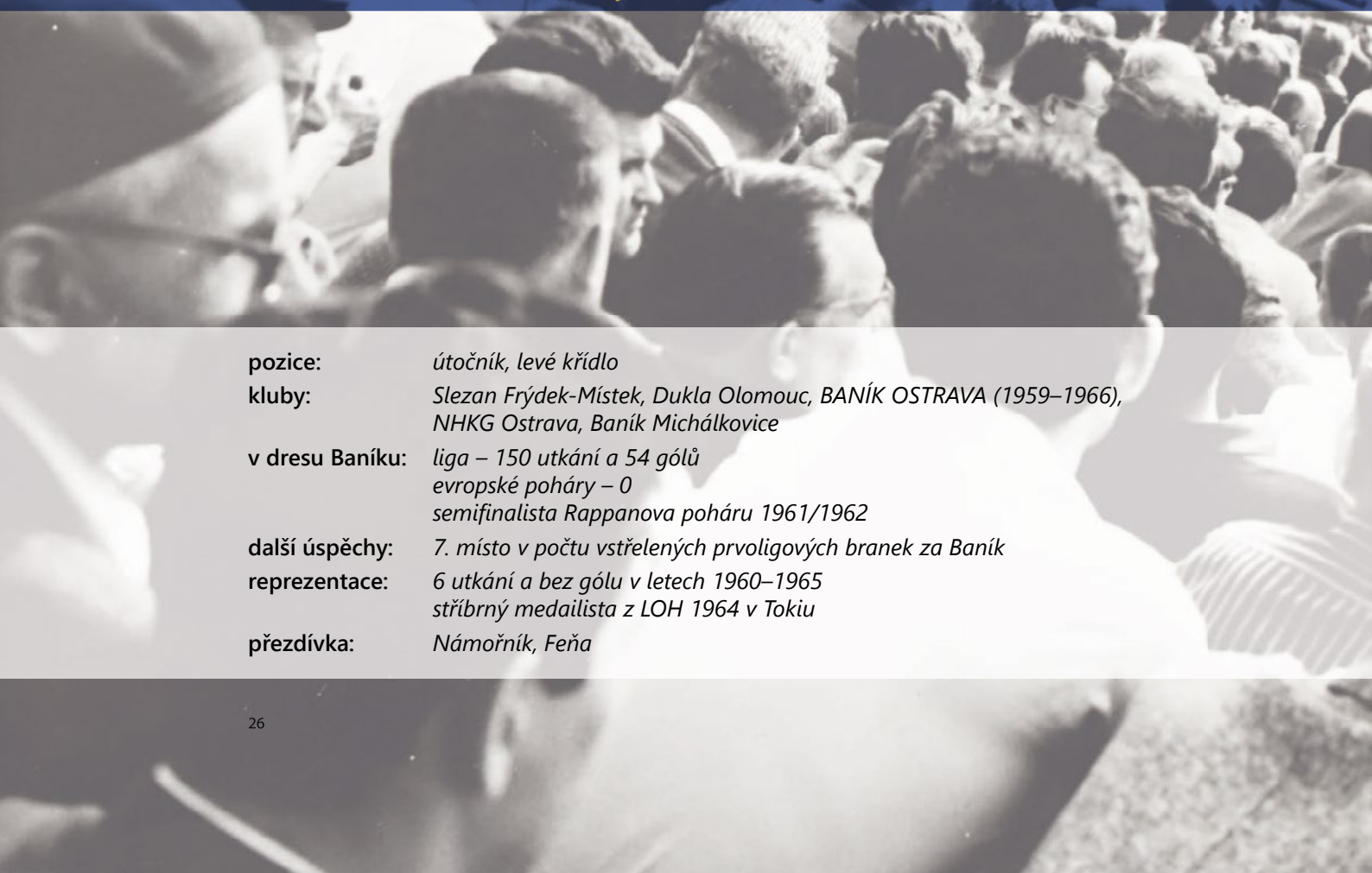

František Valošek

12. Současný portrét Františka Valoška (2021).
Foto: osobní archiv MK.

narozen: 12. července 1937 ve Frýdku-Místku

pozice: útočník, levé křídlo
kluby: Slezan Frýdek-Místek, Dukla Olomouc, BANÍK OSTRAVA (1959–1966), NHKG Ostrava, Baník Michálkovice
v dresu Baníku: liga – 150 utkání a 54 gólů
evropské poháry – 0
semifinalista Rappanova poháru 1961/1962
další úspěchy: 7. místo v počtu vstřelených prvoligových branek za Baník
reprezentace: 6 utkání a bez gólu v letech 1960–1965
stříbrný medailista z LOH 1964 v Tokiu
přezdívka: Námořník, Feňa

Rozhovor – František Valošek¹⁶

Jste rodákem z Frýdku-Místku, kde jste fotbalově začínal. Jaké nejranější období se vám vybavuje?

Mamka pocházela ze sedmi dětí. Pamatuji si, že v naší ulici žilo hodně lidí německého původu, a když táta koupil kovárnu od odsunutých Němců, znárodnili ji a musel jít robit. Měšťanku jsem vycházel v roce 1952 a s fotbalem začínal v Sokolu. V celé třídě už byli pionýři. Měl jsem ale problémy právě proto, že táta měl dříve soukromý podnik.

Máte nějaké intenzivní vzpomínky na válku? Přeci jen jste byl malý kluk.

Moje první čokoláda byla americká, i když jsem ji dostal od sovětského důstojníka. Na válku

vzpomínám spíš přes rodinu, která pocházela od Těrlicka. Po osvobození Ostravy jsme byli s tatškou na zápase na Moravii Místek. Kolony Němců ustupovaly směrem na Nový Jičín, tehdy zastřelili dva fotbalisty – Jindru Hrabce¹⁷ a Mirka Juřicu.¹⁸

Válka se logicky dotýká všech odvětví, fotbal nevyjímaje. Vaše povolání bylo směrem ke kariéře fotbalisty dost netradiční a pramení odtud taky vaše přezdívka „Námořník na křídle“. Proč jste se vydal do Děčína dělat lodníka a jak labsko-oderská plavba fungovala?

To bylo jednoduché, lodníků bylo málo a v ročníku nás bylo asi šedesát. Od sedmnácti roků jsem pracoval. Byla to dřina a denně jsme se plavili i šestnáct hodin. Zda vyplujeme, záleželo na kapitánovi parníku a úspěch plavby závisel

13. František Valošek (vpravo) jako lodník s kamarádem plavčíkem Pepou (1955). Foto: osobní archiv FV.

¹⁶KAJZAR, Martin. *Rozhovory s Františkem Valoškem*. Ostrava: 14. ledna 2021, 28. ledna a 1. února 2022.

¹⁷Jindřich Hrabec (1916–1945) byl civilním povoláním strojní zámečnick. Padl 2. května 1945 při osvobozovacích bojích pod frýdeckým zámkem. Zdroj: VÁVROVSKÝ, Emil. *Frýdek-Místek 14. března 1939 a za nacistické okupace*. Frýdek-Místek: OV ČSPB, 1984.

¹⁸Miroslav Juřica (1912–1945) byl civilním povoláním elektrotechnik a rovněž padl 2. května 1945 při osvobozovacích bojích – na silnici před firmou Bittner ve Frýdku. Zdroj: *Ibidem*.

14. František Valošek jako lodník s kamarádem plavčíkem Pepou (1955). Foto: osobní archiv FV.

od počasí. Já jsem byl na vlečném člunu, jinak jsem zaplétal lana, myl palubu a natíral lodě.

Splavoval jste z Hamburku na obchodních lodích i hematit, který se vozil ze Švédska. Později jste byl dokonce poradcem kapitána. Co tato funkce obnášela?

Kapitánovi jsem z přídě dával pokyny a upozorňoval, v jakých městech jsou přivozy. Je sranda, že si německy furt pamatuju všechny zastávky i přesné vzdálenosti na trasách, kde jsme se plavili, od Děčína až do Magdeburgu.

Jak jste se po této zkušenosti k fotbalu vrátil? Dnes je nepředstavitelné, že by někdo téměř čtyři roky nehrál a vyrazil na další plavbu s názvem „veleúspěšná kariéra“.

Asi to byla i náhoda, ale fotbal mi chyběl. Vyžádal si mě zpátky Frýdek, odkud už jsem zavítal do Baníku. Moc lodníků a zároveň fotbalistů ale neznám.

A co vaše rodinné zázemí? Dařilo se vám skloubit dohromady s profesí fotbalisty?

Ano, později jsem si vzal Vilmu, ta hrávala za Slezan házenou, kde jsme se i poznali. Vychovali jsme dvě děti – Vladimíra a Lenku –, takže mám už i vnoučata i pravnoučata.

Jak jste vycházel s tehdejším kádrem po vašem příchodu?

Mirek Wiecek i Jirka Křížák byli už o osm až deset roků starší, váženější. Jirka měl tenkrát talentovaného syna Petra, ten k nám naskočil i do áčka, ale nešťastné zranění kolena ho vyřadilo z fotbalu. Tomáš Pospíchal – klobouk dolů, Zdeněk Kosňovský – to byl tak nemluvný a vážný chlapík, ale byl fakt rychlý. Dnes si křídla tak malých postav jako já a Košňa neumím představit. Jinak v kabině byla sranda, specialista byl Franta Šindelář, i když byl původem z Prahy, a brankář Franta Dvořák.

Působil jste jako útočník na levém křídle, na dresu vám zářily dvě jedničky. Vybaví se vám nějaká zajímavost spojená s běžnou praxí tehdejšího provozu Baníku?

Kdysi mančaft neměl dvacet hráčů. S jedenáctkou, se kterou jsme nastoupili, se hrálo do závěrečného hvizdu. Vůbec se nestřídalo, a když byl někdo zraněný, klub to oslabilo až do kon-

15. František Valošek ve švédském Göteborgu (1961). Foto: osobní archiv FV.

16. Fotografie z utkání za frýdecký Slezan s poznámkou „Na obzoru branka“ (1957). Foto: osobní archiv FV.

ce utkání. Všichni kluci v kabině si bandážovali kotníky, zato móda byla nehrát v chráničích. Jirka Křížák si například oblékal dámský korzet a my mu ho šněrovali.

Za svoji kariéru v Baníku jste odehrál 150 zápasů a vstřelil 54 branek.¹⁹ Vy jste přesto hrál snad všechny fotbalové soutěže, které existují, a projel kus světa, od Bolívie přes Kubu až po Tokio.

Prošel jsem celou českou soutěž – od první a druhé ligy přes divize a krajský přebor až po městskou soutěž. Ale taky jsem byl v kvalifikaci na mistrovství Evropy a mistrovství světa (se všecými jsme vypadli) a nejsilnější chvíle strávil na olympiádě. Hrál jsem před sto tisíci diváky a kariéru za Michálkovice končil před sto diváky (smích).

Baník sehrál při své jihoamerické štaci roku 1964 poněkud kuriózní utkání s Boca Juniors.²⁰ Vy jste byl tehdy zraněný. Jak jste si zápas užil netradičně jako divák?

Měl jsem lehce natažený sval, k čemuž mi dopomohlo i málo kyslíku. Návštěva stadionu se běžně pohybovala okolo desítek tisíc lidí a kluci od osmi let na ochozy nesměli – ti měli zadrátovanou klec, kde je pořadatelé hlídali. Pozoroval jsem z lavičky, jak se Mirek Wiecek na začátku se Silveirou okopával a rozhodčí oba vyloučil. Desítky tisíc lidí začaly pískat tak silně, že sudí nemohl utkání zahájit. Musel dojít dolů do kabiny a oba do zápasu vrátit. Za obrovského aplaudování pak písknul do píšťalky a hrálo se dál (smích). Šlo o jeden z mých velkých fotbalových zážitků, i když se mezi kamennými baráky pásly lamy.

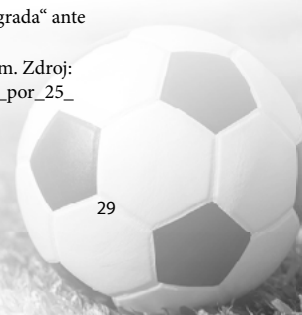
Jak vzpomínáte na La Paz? Svého času se na tom hřišti mezinárodní zápasy konat nesměly, vy jste tam přesto utkání „odehráli“, byť za značného kyslíkového deficitu.

Z bolivijského hřiště ve výšce 3700 metrů nad mořem²¹ mám zajímavý zážitek. Na zápasy chodilo asi 35 000 lidí, převážně indiánské krve, ale hra bych tomu, co jsme na hřišti předváděli, ne-

¹⁹ ŠÍŘINA, Tomáš, Roman POPEK a Roman SRKALA. *My jsme Baník*. Brno: CPress, 2021, s. 336.

²⁰ Ferdinand Radvanský s Petrem Šířinou uvádí, že se tento incident odehrál v utkání proti Limě. Zdroj: RADVANSKÝ, Ferdinand a Petr ŠÍŘINA. *Modrobílá historie: kapitoly z dějin ostravské kopané*. Ostrava: Profil, 1977, s. 113–114. Alcides Silveira (1938–2011) ovšem hrál v letech 1963–1968 za Boca Juniors, což potvrzuje také dobový bolivijský tisk. Zdroj: VARGAS, Cucho a Lorenzo CARRI. Mejoria „antigrada“ ante tranquilidad „carioca“ pudieron establecer mejor espectáculo. *Panorama: Su Revista*. La Paz (Bolivia): E Burillo, 3(76), s. 24.

²¹ Přesná výška jednoho z nejvýše postavených víceúčelových stadionů na světě, Stadio Hernando Siles, je 3637 metrů nad mořem. Zdroj: https://portal.portal.erbol.com.bo/noticia/deportes/24092014/invierten_bs41_mm_para_alargar_la_vida_del_hernando_siles_por_25_anos_mas

17. Baník při soustředění na Kubě; zleva nahoře: Miroslav Wiecek, Milan Sirý, Prokop Daněk, Vladimír Mokrohajský, Tomáš Pospíchal, František Šindelář, Josef Ondračka, Bedřich Köhler, František Dvořák, Slavomír Kudrnoha; zleva dole: Miroslav Mikeska, Ladislav Michalík, Ján Chlopek, Karel Dvořák, František Valošek a Zdeněk Stanco (1962). Foto: osobní archiv FV.

řikal. Už po vystoupení z letadla nám záchranáři dávali kyslíkové přístroje. Ženské z ambasády nám řekly, že voda tam vaří už při 70 stupních Celsia, nejezdí tam naftové motory a maso se peče víc jak půl dne. Navštívil jsem taky jezero Titicaca, ale moc si toho nepamatuju, protože jsem po vystoupení z autobusu omdlel (smích).

Pak jste ještě na stadionu River Plate v argentinském Buenos Aires vyhráli 3:1 s Gimnasia y Esgrima.²² O těchto zápasech člověk dohledá minimum informací. Vy jste v utkání skóroval.²³ Vzpomínáte si na to?

Vybavuje se mi hlavně, co se dělo den po zápase. Šli jsme na banket, kde byly na rožních neuvěřitelně obrovské steaky, zelené cibulky a červené víno. Mám odtud fotografii Pelého s kuchařskou čepicí.

Co mistrovská utkání? Ta máte přeci velmi rád.

To ano, je to taková klasika, ale bezesporu mistrovská utkání zdůrazňovala, že fotbal děláme pro diváky. Tehdy těch pohárů nebylo tolik. Pohár mistrů evropských zemí, pak byl Veletržní pohár, ten mělo logicky Brno.

V létě probíhal ještě Mezinárodní fotbalový pohár (neoficiálně Rappanův). Tam už jste se potkávali s užší špičkou, že?

Stávalo se, že jsme končili i do čtvrtého místa, a už tehdy tam hráli Maďaři, Bulhaři, Němci, Rakušané, Holanďané. Baník se tam dostal dvakrát. O východním, socialistickém bloku jsme věděli – výborně hrávali Maďaři, ale při Rappanově poháru už jsme pocítili, jak vypadá fotbal na západě.

²² Stadium Magazines: 14. 01. 5. (129, 132). La Paz (Bolivia): Su Revista, 1965.

²³ Stejně tak skóroval František Valošek v utkání proti bolivijským The Strongest, a to hned dvakrát. Zdroj: VARGAS, Cucho a Lorenzo CARRI. Mejoria „antigrada“ ante tranquilidad „carioca“ pudieron establecer mejor espectáculo. Panorama: Su Revista. La Paz (Bolivia): E Burillo, 3(76), s. 22.

V tzv. západním světě přesto ještě neexistoval v celé Evropě fotbalový profesionalismus.

Ale takoví Angličané byli „super profici“ skoro do čtvrté divize, výborní byli Španělé a taky Italové.

Zato třeba Němci v době, kdy Baník prvně hrál Rappanův pohár, neměli celostátní ligu. Pokud se nepletu, tu zavedli až v roce 1963.

Němci tehdy měli tři regionální ligy, které byly asi jako tři druhé ligy, ještě rozestě po celém Německu. Vzpomínám si, že vesměs všude po zápase bývaly společné večere. Když jsme seděli v Osnabrückeru, kde jsme vyhráli 3:1, chtěli jsme si s jedním Němcem dát „stampříčku“. Zdeněk Stanco nám ale tlumočil, že se ten hráč omlouvá, bo valí na šichtu. Vybavuju si, že u nás se do té doby všechno hrávalo na píšťalku, ale tam utkání řídil Holanďan, který jen kýval rukama, a my nevěděli, zda už rozehrát.

18. Momentka z baníkovského soustředění na Kubě zachycuje hráče u tzv. Kapitoly. Zleva František Šindelář, František Valošek, Miroslav Wiecek a Slavomír Kudrnoha (1962). Foto: osobní archiv FV.

Ze šachet: Baník roku 1963 odcestoval na zimní přípravu do Egypta, Teheránu a Iráku, zájezd ovšem nabral zajímavý průběh. Slezské mužstvo mělo v Bagdádu odehrát dvě utkání s vojenskými celky.

V Iráku tehdy vypukl puč, předsedu vlády Abdula Karima Kásima sesadili a na zápasy kvůli ozbrojenému převratu nedošlo. Fotbalisti byli odvezeni do tranzitního hotelu a stejně jako všichni ostatní cizinci museli co nejrychleji opustit zemi. Právě tehdy šestadvacetiletý Saddám Husajn svoji stranu Baas dovedl k moci.

Když vzpomínáte na Osnabrück, přešli jste přes Jenu, Graz a Göteborg až do semifinále. Jak to tehdy bylo s Feyenoordem? Měli jste správně hrát utkání doma, že ano?

Jo, postoupili Ajax, Feyenoord, Slovan a my. Slovan hrál na Ajaxu a prohrál 5:1, my jeli na Feyenoord. Správně jsme ale skutečně měli hrát doma my. Protože jsme dva předešlé zápasy hráli venku. Holanďané vychytrale poslali

do Prahy zprávu, s tím i peníze a vykoupili se na svazu.

Jenže Feyenoord tehdy nebyl nijak lehký soupeř i s ohledem na další výsledky.

My jsme byli rádi, že jedeme do ciziny, ale tam se nám zatočila hlava. Tam jsme poprvé zažili, co je to „total fotbal“. Ti na nás vletěli, i když jsme prohráli jenom 1:0. Ale vzpomínám, že jsme všichni mezi sebou říkali: „Kurník, ten fotbal se vyvíjí do jakýchsi jiných dimenzí.“

Nedílnou součástí vaší „fotbalové promluvy“ se stalo působení u československé reprezentace, a to mezi lety 1964 a 1966. Odehrál jste šest utkání, přesto jste se účastnil jednoho z největších úspěchů na národní úrovni – stříbrné medaile z olympijských her v japonském Tokiu roku 1964.

Jo, šlo o jednu z neúspěšnějších her vůbec, bo jsme vybojovali s národákem čtrnáct medailí.²⁴ Tehdy neexistovaly žádné olympijské vesnice, my žili v ubytovnách pro americké vo-

²⁴S celkovým počtem medailí a počtem zlatých medailí šlo skutečně o neúspěšnější československou i českou výpravu vůbec. Zlatá medaile:

